

**Hasičský záchranný sbor
České republiky**

První pomoc pro výuku hasičů

Akutní stavy u dětí

KOLEKTIV AUTORŮ

Dětský věk a jeho zvláštnosti

Období dětského věku:

- **Novorozenec** (od narození do 28. dne života) špatná termoregulace, dýchá pouze nosem, slabá imunita.
- **Kojenec a batole** (od 29. dne života do 3 let) pády, spolknutí či vdechnutí cizích těles, úrazy elektrickým proudem, popáleniny.
- **Předškolní věk a školní věk** (od 3 let do puberty) intoxikace, nechtěné požití škodlivých látek.

Průběh různých onemocnění v celém dětském věku bývá většinou prudký a dramatický.

Akutní dětská onemocnění

Mezi nejčastěji se vyskytované akutní onemocnění řadíme:

- akutní laryngitida,
 - akutní epiglottitida,
 - akutní astmatický záchvat,
 - akutní bronchitida,
 - křečové stavy,
 - febrilní křeče,
- } respirační onemocnění,
- } neurologické onemocnění.

TABULKA ROZDÍLŮ FYZIOLOGICKÝCH HODNOT			
	puls/min	krevní tlak	dech/min
novorozenec	120 - 140	-	40 - 60
kojenec	100 - 120	-	25 - 35
děti 2 - 5 let	100	95/60	18 - 22
děti 8 let	90	105/65	20
děti 12 let	85 - 90	115/75	18
dospělí	70 - 80	120/80	16

Akutní laryngitida (zánět hrtanu):

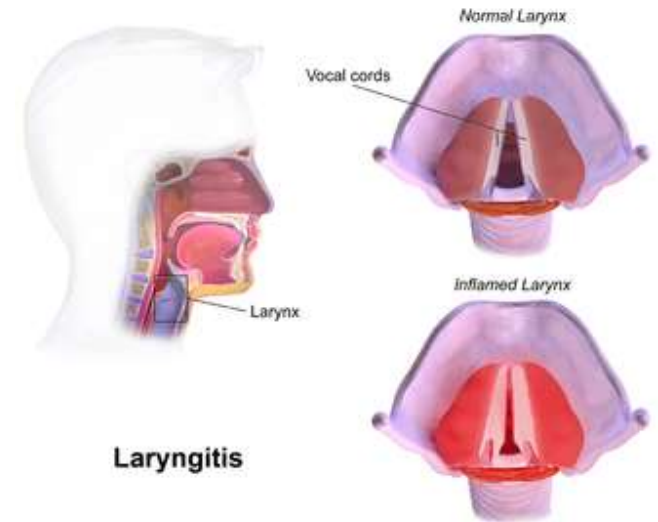
virové onemocnění, sezonní výskyt (podzim až jaro), častá recidiva onemocnění.

Příznaky:

- suchý štěkavý kašel,
- hvízdavý zvuk při nádechu,
- mírně zvýšená teplota,
- dítě značně neklidné, plačtivé – zhoršení stavu.

První pomoc:

- inhalace studeného vzduchu,
- zklidnění dítěte,
- volání ZZS.

Akutní epiglottitida:

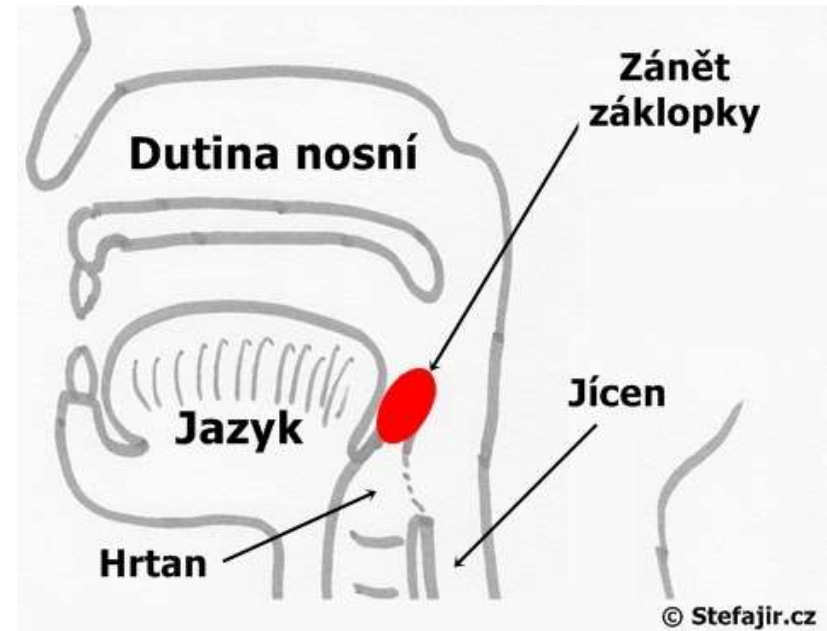
bakteriální zánětlivé onemocnění hrtanové záklopky, které jí zvětší = překážka v dýchacích cestách.

Příznaky:

- vysoká horečka, schvácenost,
- bolest v krku,
- nádechová dušnost,
- hvízdavý dech,
- obtížné polykání (sliny tečou z úst),
- pacient je nápadně klidný.

První pomoc:

- polosed – nepokládat!
- pokud možno nerozrušovat dítě,
- uklidnit rodiče,
- volání ZZS.

Rozlišovací znaky

	Akutní laryngitida	Akutní epiglotitida
Původce	virus	bakterie
Děti ve věku	6 měsíců až 3 roky	2-6 let
Akutní stav přichází	v noci a náhle	Rychle zhoršení kdykoliv
Kašel	Štěkavý	Brání se kašli
Bolest v krku	Bolest není	Silná bolest
Polykání	Polkne bez obtíží	Nepolyká ani sliny
Teplota	Normální nebo lehce zvýšená	Vysoká, dítě schvácené
Hvizdavý dech	Ano, při výdechu	Ano, při výdechu i nádechu
Poloha dítěte	normální	Vynuceně sedí v předklonu

Respirační onemocnění jsou nejčastější onemocnění dětí. Závažnost celé situace stupňují anatomické rozdíly oproti dospělým, jako jsou např. úzké nosní průduchy nebo užší pod hlasivkový prostor ad.

Akutní astma:

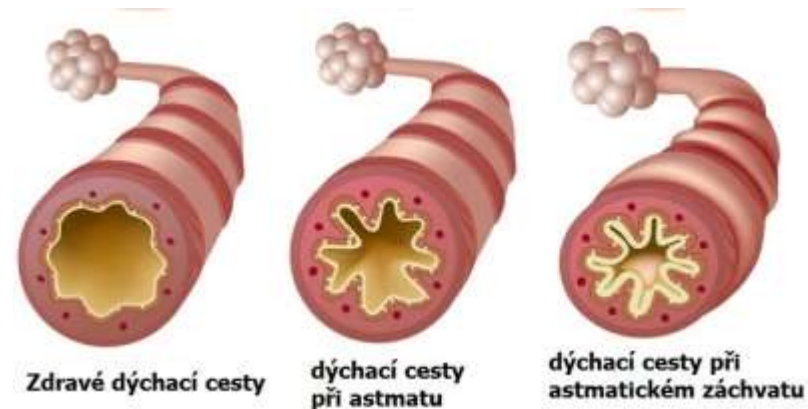
Chronické onemocnění, vystupňovaná alergická reakce, pacient nedokáže úplně vydechnout, výdech je prodloužený provázený pískoty a vrzoty.

Příznaky:

- těžká záchvatovitá dušnost,
- pacient je v úlevové poloze – polosed, opřený o židli.

První pomoc:

- nasadit pulzní oxymetr,
- zvážit použití inhalátoru (vždy zjistit zda byl již aplikován, popř. kolikrát),
- volání ZZS.

**U všech akutních
respiračních onemocnění
zvažujeme podání kyslíkové
terapie!**

**Pozor na podráždění
(v podmínkách HZS je kyslík
bez nebulizace či zvlhčení)!**

Akutní bronchitida:

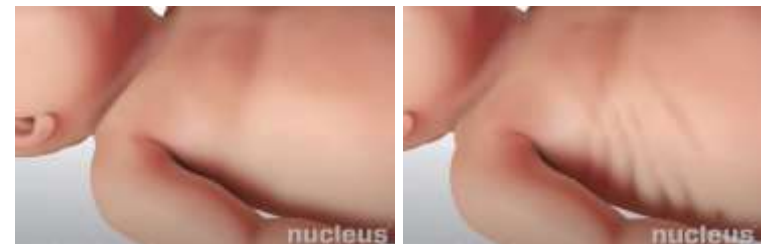
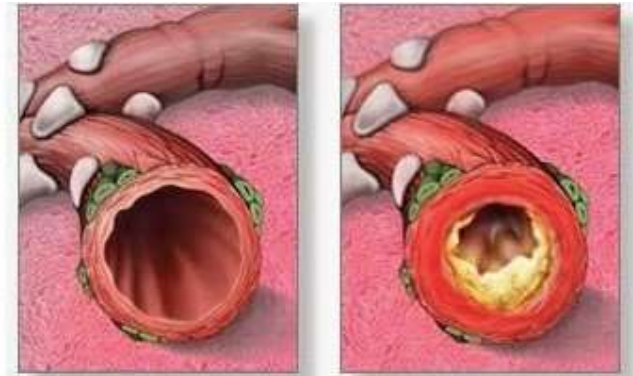
jedná se o zánětlivé onemocnění bronchů, díky zánětu se v plicních sklípcích tvoří a shromažďuje více hlenu – zhoršené dýchání.

Příznaky:

- zrychlené dýchání (zhoršuje se),
- dušnost,
- typický poslechový nález (grunting),
- stahování mezižebních prostor ->,
- cyanóza,
- zvýšená teplota.

První pomoc:

- polosed,
- volání ZZS.

Febrilní křeče:

- vznikají **při vysokých teplotách nad 38°C**, teplota nenápadně pomalu stoupá do 38°C a pak prudký nárůst teploty na 40°C a více. Ve své podstatě se jedná o obrannou reakci organismu proti přehřátí mozku. Při **překročení hranice 40°C dochází febrilním křečím**, stav podobný epileptickému záchvatu, ale nevyskytuje se zde pokousání jazyka, pěna u úst. Vyskytuje se celém celé dětském období až do předškolního věku.

První pomoc:

- studený zábal,
- sledování základních životních funkcí,
- volání ZZS,
- *v domácím prostředí při nekomplikovaných křečích antipyretika.*

Aspirace cizího tělesa:

- nejčastěji **postihuje děti od 1. do 4. let.** Je popisováno jako **vniknutí cizího tělesa** (tekutiny, kousky potravy, součástky hraček) **do dýchacích cest.**
- Nejčastěji můžeme slyšet od rodičů, že přišel záchvat dušnosti při jídle nebo pohybové aktivity.

Projevy: (vyjádřeny podle toho, kde těleso uvízne)

- cyanóza,
- kašel,
- zapojení pomocných dýchacích svalů,
- postupné zhoršování stavu až zástava dechu a oběhu.

První pomoc

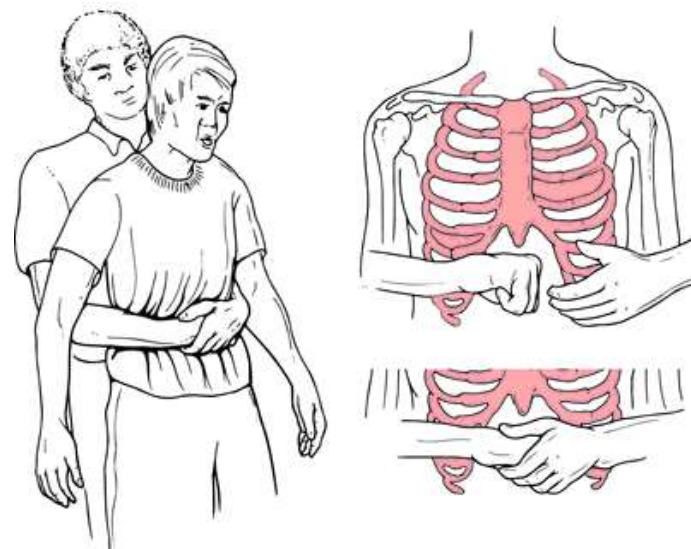
Při vědomí:

- vyzvat ke kašli,
- úder mezi lopatky (úměrně věku, poloha),
- Heimlichův manévr (větší děti).

Bezvědomí:

- prvotní kontrola dýchacích cest, popř. záklon hlavy (dle věku dítěte),
- dále postup jako při **KPR**.

VYRAŽENÍ TĚLESA Z DÝCHACÍCH CEST

Tonutí:

- Sladká voda se vstřebává z plic do krevního oběhu, tím třeba dochází k otoku mozku apod.
- Slaná voda se naopak nevstřebává do krevního oběhu, ale ničí plicní sklípky mnohem více, než sladká voda.
- Současně s tonutím dochází téměř pravidelně k vdechnutí žaludečního obsahu.
- Tonutí dětí nevypadá dramaticky, jen si tak "plavou". Mnohdy lidé kolem tonoucích dětí plavou a nevšimnou si, že by se dítě topilo

První pomoc:

- vytáhnout z vody,
- kontrola dýchací cest,
- podle stavu resuscitujeme nebo alespoň podáme kyslík,
- voláme ZZS.

Intoxikace:

- Často dochází k intoxikace léky, ale je třeba myslet na celou řadu dalších látek.
- De facto každá náhlá změna chování dítěte, křeče případně bezvědomí nás vždy vede k podezření na intoxikaci.

První pomoc:

- zajistit základní životní funkce,
- zjistit čím se dítě otráвило,
- vždy ZZS.

Úrazové stavy u dětí

Dětský věk:

- ve všech svých stadiích vyznačuje díky zvědavosti dětí,
- náchylností k různým druhům úrazů (zlomeniny, podvrtnutí, naraženiny, odřeniny atd.),
- při ošetření postupujeme obezřetněji a šetrněji než u dospělých osob,
- vždy se snažíme dětského pacienta zklidnit,
- snažíme se získat důvěru dítěte (pokleknout si, sundat si přilbu ...),
- při získávání informací od přítomných svědků, se snažíme zjistit mechanismus úrazového děje.

Mezi nejzávažnějšími úrazovými ději jsou úrazy hlavy – otřes mozku, kontuze mozku, nitrolební poranění, otevřená poranění hlavy.

Ošetření a první pomoc je totožná jako u dospělých osob.

Výukové materiály - odkazy

Videoklipy:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLVtgejLhixaFiGcM-8_qQFK4TymykvplD

https://youtube.com/playlist?list=PL_fas93t2Q57RJRhRxlhWPWs2wf3-vEhv

Jiné zajímavé a věrohodné:

<http://www.resuscitace.cz/>

<https://urgmed.cz/dp-summk/>

<http://www.akutne.cz/index.php?pg=vyukove-materialy--rozhodovaci-algoritmy&tid=280>

Děkujeme za pozornost!